

soms in kritischen zin b.v. Franciscusverering, Anthropomorphe prediking, Apokriefe Kerstgedachten. Telkens wordt tegenover vragen van den dag getracht, het christelijk geloof te doen spreken en ook de confessie.

Door deze uitgave heeft de auteur dan ook een poging gewaagd, iets te geven, dat in het strijdperk, waarin onze tijd ons werpt, enerzijds den verkenningdienst, anderzijds de wapening bedoelt. In analogie met Van den Bergh van Eysinga's „Bij Denkers en Dichters" is hier als titel gekozen: „Bij Dichters en Schriftgeleerden", omdat wat hier geboden wordt zich telkens bezig houdt met de twee zoo vaak tegen elkaar strijdende en toch niet vijandige begrippen: kunst en religie, aesthetiek en openbaring, en ook christendom en confessie.

Onze lezers zullen zich sommige klanken herinneren. Natuurlijk is, wat in dit blad reeds gegeven werd opnieuw bewerkt, en ook vermeerderd of besnoeid.

K. S.

De K. Fernhout, „De eigen zielszorg van den predikant".
Kampen — J. H. Kok, 1927.

Men kent de Fernhout uit ons blad; en ik verkap geen geheim, als ik mededeel, dat de redactie telkens blijken krijgt van de groote waardeering, die onze lezerskring heeft voor de manier, waarop hij de rubriek „Geestelijke Adviezen" verzorgt. Geen wonder, dat ook deze brochure blijf geeft van dat fijne, voorzichtige spreken over wat er in het geestelijk-godsdienstig leven zich roert en beweegt. Deze keer wordt de predikant, die amtsshalve tot afdelen komt met geestelijke leiding, ingeleid tot de gangen en wegen van zijn eigen ziel en ook eenigermate tot die van zijn eest. Het werk van de Fernhout wordt hier met dank aan den auteur voor wat hij gaf, aan de rechtstreeks geadresseerde aanbevolen. Ook anderen kunnen het noodig hebben. Want de gevaren die den predikant bedreigen, zijn er in anderen vorm, maar naar hetzelfde wezen ook voor drukke, leidende, rustige, publieke enz. menschen. De dominee wordt al meer een broeder des gemeenen levens; en daarom is wat hem gezegd wordt, wel van algemeen belang. Geschriften als dit, beoordeelt men niet, niet omdat ze onder de beoordeeling staan, maar wijl ze er boven liggen: men wordt erdoor beoordeeld. Als men uitgelezen heeft, dankt men den auteur.

K. S.

Willem Nieuwenhuis, „Chesterton".
Roermond — J. J. Romen & Zoon, 1927.

Ja, Chesterton is roomsch geworden en Rome neemt van zijn bekeerlingen erg veel kennis en doet ook kennis daarvan nemen. Dit boek is evenwel iets anders dan een statievollende rondleiding van den feestelijk versierden paaschsch Chesterton, waaraan allen hun kluit willen hebben, speciaal, die hem rondleiden. Wij zouden den schrijver beleedigen, als wij dat bewoorden. Eerlijk moet erkend worden, dat hij Chesterton zelf laat spreken in zijn werken. En Chesterton heeft zoo heel veel gezegd, dat ook ook tot wapen zijn kan tegen den geest van deze tijd. Hij is tot Rome gekomen, maar de weg die erheen leidde bracht hem langs mijlpalen, die ook wij langs gaan. Zoo komt het, dat dit boek ook ons over de orthodoxie in het algemeen (men vergeve de tegenstrijdigheid) veel leeren kan, dat het ons inleedt in een gedachtenwereld, die men herhaaldelijk productief stellen kan voor zichzelf, b.v. als men erover tobt, hoe men evangeliseeren zal (apologetisch, ontmaskerend, beschamend) tegenover ontwikkelde menschen. Och ja, dat benauwende quantum ontwikkelde menschen.

K. S.

H. J. Schim van der Loeff, „Het voortplantingsleven van den Mensch". 2e druk.
Mr W. J. A. Duynstee, C. S. S. R., „De Leer der Kuisheid". 2e druk.
Uitgaven van het Centraal Bureau van „Voor Eer en Degen".
Roermond — J. J. Romen & Zoon, 1927.

Van deze beide geschriften is een tweede druk al spoedig verschenen. Wat meer voorkomt, als het over deze onderwerpen gaat.

De eerste auteur is geneesheer-directeur van het St. Anna-gesticht voor vrouwelijke krankzinnigen te Venray. De tweede heeft bekendheid verworven als schrijver in het maandblad „Mannendel en Vrouwenwereld".

Beide werkjes zijn roomsch en laten dat duidelijk blijken. Ze willen den zin van het (bij Rome) zesde (bij ons: zevende) gebod aan ons geslacht met zijn zedelijke corruptie en huwelijksverkrachting doen zien. Het eert beide schrijvers, dat wij herhaaldelijk van hen verschillen, met name van den tweede, die het vraagstuk meer begiet, niet van den medischen, maar van den theologisch-schijn kant. Hij zou niet waard geweest zijn, te spreken tot zijn kerk en uit haar dogmatische overtuiging en ethisch standpunt, indien wij konden zeggen: volmaakt mee eens. Integendeel, herhaaldelijk blijkt de auteur anders te willen en te redeneeren dan wij.

Niettemin is er — wat begrijpelijk is — in de uitlegging en de uitwerking van het zevende gebod, en speciaal in het positie kiezen tegen de ellende van deze tijd wel zóó veel, dat de beide werkjes herhaaldelijk aan onze gereformeerde overtuiging een hartelijke instemmingsbetuiging ontklokken. Het eerste komt uiteraard het dichtst bij ons, omdat het meer uit medisch gezichtspunt redeneert. Er is veel werk voor ons te doen; dat blijkt telkens weer, als we zien, hoe Rome de menschen weet te bereiken met populaire volkslectuur.

K. S.

„In de provincie", door Ignatia Lubeley.
Nijkerk — G. F. Callenbach.

In keurigen omslag verschenen bij den uitgever Callenbach vier schetsen van Ignatia Lubeley. Het zijn oude bekenden, maar de heer Callenbach deed goed ze te bundelen. Voortreffelijke, rustige lectuur.

J. D. W.

„Vierde Kerstboek".
Nijkerk — G. F. Callenbach.

De nieuwe jaargang van de Chr. Bibliotheek vangt weer aan met een Kerstboek. De uitgever heeft met zulk een boek „succes", de intekenaren stellen het op prijs. En dit is te verstaan. Ook dit Kerstboek biedt een rijke afwisseling. De kerstverdenking is ditmaal van de hand van de H. Janssen. Ignatia Lubeley geeft een schets: „In de sneeuw". De verzen onthreken ook niet; „December" kon ons maar matig bekoren; wellicht dat bedoeld is: „31 Dec."? Veel hooger staat en dieper ontroert: „In memoriam matris". Doch het is niet noodig den rijken inhoud van dit Kerstboek na te gaan. Een uitzondering maken wij nog voor: „Het verdriet van Opa van Vaderskant", door den bekenden ds H. J. Heynes. Het is aangrijpend geschreven, en stelt de onzettende gevolgen der moderne prediking in Noord-Holland duidelijk in het licht; toch missen wij de hoofdzaak erin, en vragen ons ook nu weer af, evenals het vorige jaar: hoort deze schets wel in een Kerstboek? Trouwens, ook bij andere schetsen konden wij deze vraag niet altijd terughouden. Voor de uitvoering van dit werk niets dan lof. Het artikel van Hana over „De Hollandache molens en de Hollandache schilderkunst" is op glad papier gedrukt, waardoor de afbeeldingen schitterend uitkomen.

J. D. W.

„Verplegen door verpleegden", door Mr A. de Graaf.

In deze brochure, een overdruk uit „Woord en Daad" is een deskundige aan het woord. Het valt moeilijk in een korte aankondiging er recht aan te doen wederervaren, en dit refereert is dan ook beter in een afzonderlijk artikel te bespreken. Zijn eigenlijk onderwerp behandelt de Graaf in 7 bl., n.l. bl. 17—24. De eerste 16 bl. vormen de inleiding! Dit is wel heel onevenredig, en toch kan men niet anders dan hem dankbaar zijn, dat hij deze inleiding gaf, welke trouwens voor het recht verstaan van de zaak, waarom het hier gaat, noodzakelijk was. De te verwachten conclusie van den schrijver is, dat aan een verpleegde (waarmee niet een zieke wordt bedoeld) in sommige gevallen arbeid aan andere verpleegden kan worden opgedragen. Voor besturen van stichtingen is deze brochure zeer belangrijk.

J. D. W.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Assum: (2e pred. pl.): G. J. Goede te Voorhouten en J. L. v. d. Wolf te Kralingen (H'dam).

Beroepen te:

Breussel: Dr W. G. Harrenstein te Amsterdam.
Assum: (2e pred. pl.): J. L. v. d. Wolf te Kralingen (H'dam).
Gravenhage: F. de Vries, cand. te Oegstgeest.
Medan (Sumatra, N.O.I.): C. Mak te Biele.
Mussel, Boornbergum en Kielwinderweert: A. Adema, cand. te Boerakker.
Paesens: B. Ramaker te Ten Post.
Putten (G.): G. Staal te Culemborg.

Aangenomen naar:

Djocakarta (Java, N.O.I.): Th. Kuipers, te Beilen.
Hiljaard: Th. Boersma, cand. te Huizum bij Leeuwarden.

Bedankt voor:

Drachtster Comp., Goings-Sybrandaboren, Midwolda (Old.), Middelburg, Oostzee, Schoonoord, Tzum en Zoutkamp; Th. Boersma, cand. te Huizum bij Leeuwarden.
Hoek van Holland: J. Scheibaas Jan, te Nederhorst den Berg.
Hoornsterzwaag en Slikkerveer: P. Prins te Oostwold (Old.).

Intrede te:

Edam: E. Smilde, cand. Tekst Hebr. 3:1 en 2.
Reinnoord: R. Brouwer, Tekst Eze 4:11—12.

Afscheid van:

Oudewater: D. Scheele, Tekst Hebr. 13:20 en 21.

Jubilea:

28 Dec.: T. J. Hagen te Delft, 25 jaar.

Overleden:

J. H. Donner, pred. v. Breda, 60 jaar.
C. Dekker, Em.-pred. v. Waardhuizen, 59 jaar.

Candidaten tot den H. Dienst.

De heer P. van der Werff, Theol. cand. aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, wonende te Donsburg, zal na 1 Januari a.s. gaarne een beroep bij de Geref. Kerken in overweging nemen.

Nieuwe kerkegels voor Zuid-Afrika.

De Ned. Gereformeerde Kerk te Uitenhage in de Kaap-Kolonie is een der oudste kerken der reformatie in Zuid-Afrika. De oude kerk, thans bouwvallig, zal door een passend nieuw gebouw worden vervangen. Met den bouw daarvan is een aanvang gemaakt. Gelijktijdig werd besloten in de nieuwe kerk een uitgebreid orgel te doen bouwen. Een passend 18 voets front, een teakhouten kast, zullen de omlijsting vormen van het ontwerp instrument. De afgeheide uitvoering werd opgedragen aan de Nederlandsche orgelbouwers A. S. J. Dekker te Goes. Dezelfde fabriek verkreeg ook de opdracht tot levering van het nieuwe orgel voor de Hervormde Kerk te Pretoria, met 37 registers, eveneens met teakhouten kast.

Het adres van de Gereformeerde Kerk van Santpoort zal tijdelijk zijn: A. Eikelenboom, Biezenweg 89, Santpoort.

Zitplaatsenverhuur.

Te Borge (Dr.) besloot de Kerkeraad der Geref. Kerk, na samenspreking met de Gemeente, de jaarlijkse zitplaatsenverhuur af te schaffen. Dus aan den handel in de Kerk is nu gelukkig een einde gemaakt.

Onder presidium van Dr. F. H. van Loon te Haarlemmermeer-Sloerweg verzaderde Dinsdag j.l. de classis-Haarlem der Geref. Kerken. Ter vergadering bleek, dat de Kerk van Halfweg haar bezaanschrift, dat zij destijde (1926) de Brussaard's verklaring naar de Synode zond, heeft ingetrokken. Het bezwaar van die kerk tegen de medewerking van de Brussaard aan „Woord en Geest" was uiteraard vanzelf vervallen, nu de B. zelf den band met dit weekblad verbrak.

Op voorstel van de Diener sprak daarna de classis een paragraaf haar groote blijdschap uit, dat de Brussaard voor de Kerken behouden bleef.

Aan de mededeelingen betreffende den Zendingarbeid, verstrekt door Dr. A. Pos, missionair dienaar des Woords, die inmiddels ter classis verscheen, ontleenen wij, dat dankbaar mag worden geconstateerd, hoe in het huidige stadium de Zending op Midden-Java met name toegang heeft verkregen tot den Javaanschen adel en de Javaansche intellectuele kringen. Wat den medischen arbeid betreft: het ziekenhuis te Djocja heeft 1300 bedden, terwijl in deze residentie het prachtige instituut bestaat van zijden poliklinieken. De band tusschen het hospitaal — aldus Dr. Pos — en den naam Jezus, kent daarvoor tot het bewaarden van de menschen. Spreker wens daarna nog op de actie in Djocja, die daar van Mohammedansche zoowel als van Boonische zijde wordt gevoerd. De Javaansche gemeenten hebben spreker gevraagd den dank over te brengen aan de Holl. gemeenten voor de prediking van het Evangelie. Afstand tusschen de geloovigen van Oost en West wordt op Midden-Java niet gevoeld. Integendeel: daar domineert het gevoel van eenheid. De classis hoorde deze mededeelingen met buitengewone belangstelling aan. Ter bespreking van enkele interne aangelegenheden verzaderde de classis nog een en ander maal in comité. Ten slotte werd medegedeeld, dat de volgende zitting is vastgesteld op 14 Februari.

Kvangelisatie.

Te Wieringen heeft de Kerkeraad der Geref. Kerk — geleid het advies van een commissie, daartoe aangewezen door de classis Alkmaar, in vergadering bijeen te Helder, op Woensdag 9 November 1927 — tot leiding van den Evangelisatiearbeid onder de arbeiders, werkzaam aan de Zuiderzee-werken op Wieringen, benoemd de heer L. Braesser te Helder.

Den Kerkeraad van de Geref. Kerken wordt vriendelijk verzocht, aan het adres van dezen broeder — Middenstraat 49, Helder — de namen op te geven van hem, die op Wieringen aan de Zuiderzee-werken arbeiden, en doophid of belijden lid hunner Kerk zijn.

Javaansche predikanten.

De heer Wirjatmaja, Javaan van geboorte, is door de Geref. Kerk van Tapok (Java), beroepen en hoopt binnenkort permissie examen voor de Classis van Batavia der Geref. Kerken af te leggen.

Gelijk verwacht wordt zal binnenkort nog een Javaansch predikant beroepen worden, en wel bij de Kerk van Poerworejo (Java).

Commissie van Beheer.

Op Maandag 19 Dec. a.s. zal in een der lokalen van de Westerkerk, Herderinestraat 22 te Den Haag, een vergadering worden gehouden van Commissies van Beheer van Geref. Kerken in Zuid-Holland. Namens de Commissie van Den Haag-Oost zal gepresenteerd worden. Hierna zal een „bureau" gekozen worden.

De Commissie van Beheer te Gouda zal inleiden het onderwerp: „Artikel 13 K. O.". Na de pauze volgt bespreking van het onderwerp: „De classieke onkosten"; deze inleiding staat voor rekening van de Commissie van Beheer te Woerden. Daarna rondvraag en sluiting.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Hillegom: D. Driessen te „Gravenzande" en P. Zwier te Papendrecht.
Vlaingen: J. de Bruijn te Vlaingen en D. Driessen te „Gravenzande".

Bedankt voor:

Harderwijk: P. de Groot te Rotterdam.

Afscheid van:

Aalten: J. Reesink, Tekst Hebr. 10:23.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Nieuw-Beijerland: M. Hofman te Krabbendijke.
Ridderkerk: J. Vreugdenhil te Rijnisse.

Bedankt voor:

Vlaingen: J. Overduin te Werkendam.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Dietal te:

Scheveningen (vac.H. J. de Zwart): G. B. Westenburg te Fegenoord, J. W. P. te Roy te Sloterdijk en G. D. A. Oskamp te Winterswijk.

Beroepen te:

Akkrum (toez.): L. M. J. S. Herkens te Drachten.
Almkerk: N. Luyendijk te Nieuwerkerk a. d. IJssel.
Curacao (W.-Indië): J. v. d. Pol te Hoeg.
Daarje (O.): F. Anker te „Gravenhage".
Gransbergen: P. Visser te Lemelerveld.
„Greveliduin-Capelle": A. v. Griethuysen te Zuid-Beijerland.
Den Ham (O. toez.): P. J. Steenboek te Kampen.
Huizen (2e pred. pl.): H. A. de Geus te Waddinxveen.
Herveld (toez.): E. A. Lasonder te Warns.
Middelburg (vac.-Jonker): J. C. M. Romijn te Workum.
Nijkerk (G.): C. J. v. d. Graaf te Ameide.
Sommeledijk: H. H. v. Ameide te Hoogeveen.
Wassenaar: G. de Vries te Oosterend (Fr.).

Aangenomen naar:

Appingedam: A. N. Tonsbeek te Ferwerd.
Den Hoorn (Texel): A. Oskamp, cand. te Rotterdam.
West-Terschelling (toez.): M. J. C. Visser, hulppred. te Wemeldinge.

Wetings-Sauwerd: J. C. P. Erkel te Noordhorn (Gr.).

Bedankt voor:

Eeas: F. M. Muller te Gorinchem.
Enter: A. J. Oosterhuis te Enst.
Garderen: N. C. Bakker te Benschop.
Katwijk a. Zee: F. H. v. Oosten te Fegenoord.
Kleverskerke: M. J. C. Visser, hulppred. te Wemeldinge.
Oene: J. E. Klomp te Orlbroek.
De Wilp (Gr.): H. Bax, cand. te Den Haag.

Afscheid van:

Bogard: B. Timstra, Tekst Openb. 22:21.
Broek op Langendijk: J. Jakema, Tekst Hand. 20:32.

Overleden:

H. v. Elven, pred. v. Moercapele, 59 jaar.
Jhr Dr J. W. v. Lennep, Em. pred. v. Loosdrecht, 64 jaar.